

03 | 2021

-SOS-

MAGASINET

Utgitt av SOS-barnebyer

Frivillig
arbeid
SIDE 10

Slik beskytter
vi barna
SIDE 12

Unikt prosjekt
i Peru
SIDE 17

BARNA SOM FORBLIR UTENFOR

SIDE 4

**SOS
BARNEBYER**

INNHold 03 | 2021

Barna som forblir utenfor SIDE 4	Slik beskytter vi barna SIDE 12		Foto-reportasjen: Foreldre i fengsel SIDE 17
Intervjuet SIDE 10	Spørsmål og svar SIDE 16		
Faddermøtet SIDE 16	Stort og smått SIDE 20	Nytt presidentskap i bresjen for endringer SIDE 15	24 timer i Nord-Makedonia SIDE 22

Av hensyn til personvernet er navnene til barna i artiklene i SOS-magasinet endret.

4 FAKTA OM UTDANNING

Skolegang og utdanning er veien til utvikling for både enkeltmennesker og samfunn. Men visste du dette?

258 millioner barn og unge går ikke på skolen. Det utgjør en femtedel av verdens befolkning i den aldersgruppen.	Under koronapandemien ble mer enn 91 prosent av studentene i verden rammet, og 1,6 milliarder barn og unge var ikke på skolen.
Mer enn halvparten av alle barn og unge i verden oppfyller ikke minstekravene i lesing og matematikk.	Halvparten av barna som ikke går på skolen lever i Afrika sør for Sahara.

@SOS_barnebyer
Følg oss på Facebook, Instagram og Twitter

Bistanden lever av tillit, og da har vi et ansvar for være åpne også når det skjer feil og vi må fortsette å snakke om åpenhet sier [@SisselAarak](#) @ConradiKaasen@BirgitteLange @ReddBarna @norfund @bistandsaktuelt #arendalsuka2021
18. august

I dag starter #arendalsuka og SOS-barnebyer er selvfølgelig godt representert med fem debatter om norsk og internasjonalt barnevern, mental helse, digitalisering, makt og misbruk.
16. august

Hastedigitaliseringen under pandemien har gitt 346 millioner barn og unge enda en arena å stå utenfor. Hvis vi ikke handler nå, risikerer vi at en hel generasjon av barn faller utenfor.
9. august

SOS-magasinet utgis av
Stiftelsen SOS-barnebyer Norge.
Mariboes gt. 13, PB 733
Sentrum, 0105 Oslo.
E-post: sos@sos-barnebyer.no
Telefon: 23 35 39 00

Ansvarlig redaktør: Sissel Aarak
Redaktør: Maarika Wellnitz
Design og layout: Svoel AS
Trykk: Stibo Complete
Opplag: 75 000
Forsidefoto: Morten Ødegaard
Red. avsluttet: 20.08.2021

Kontonr.: 8380 08 73730
www.sos-barnebyer.no

Omslaget rundt magasinet er produsert med 85 prosent fornybar biobasert råvare. Dermed bevares miljøet gjennom lavere Co2-utslipp. Den er gjenbrukbar og 100 prosent resirkulerbar.

Barna er fremtiden og det viktigste vi som samfunn kan investere i

Dere som er engasjert i SOS-barnebyers arbeid, vet hvor stor betydning trygg oppvekst med god omsorg har for barns mulighet til å utvikle seg til ressurssterke voksne. Skal verden nå utviklingsmålene, kan vi ikke overse de rundt 220 millioner barn som vokser opp uten tilstrekkelig god og stabil omsorg.

Mange flere barn og familier er i en ekstremt vanskelig situasjon som følge av koronapandemien, og mer ekstremvær som flom, tørke og orkaner ødelegger familiers livsgrunnlag. Når dette skrives, har vi nettopp fått en nedslående rapport fra Haiti der jordskjelvet som rammet i august har ført til at 500 000 barn mangler det livsnødvndige. Familier som før klarte seg selv, er nå avhengig av hjelp til mat, rent vann og husly. Det krever helhetlige tiltak tilpasset families behov og mulighetene i lokalsamfunnet. Det er vi i SOS-barnebyer gode på og bidrar sammen med lokale myndigheter.

Det kan lyde som en floskel, men er dessverre sant: innsatsen for å sikre barn som i dag lever under ekstremt vanskelige forhold uten trygg og stabil omsorg, har aldri vært viktigere.

Skal vi lykkes i å skape utvikling både for mennesker og samfunn, må antall barn som vokser opp uten omsorg, ned. Vi ønsker et verdenssamfunn som er i stand til å håndtere, takle og forebygge kriser i tiårene som kommer. Derfor må vi sørge for at barn flest vokser opp med den omsorgen som er nødvendig for

FOTO: PAAL AUDESTAD

Innsatsen for å sikre barn som i dag lever under ekstremt vanskelige forhold uten trygg og stabil omsorg, har aldri vært viktigere.

at de skal ha god fysisk og mental helse, får utbytte av skolegang slik at de kan nå sitt potensiale, og bli voksne som kan forsørge seg selv og bidra til samfunnet de er en del av.

GENERALSEKRETÆR

Hovedsamarbedspartnere:

Hovedbidragsytere:

Bedriftspartnere:

Barna som forblir UTENFOR

Korona har ført til at flere barn faller utenfor tiltakene som skal gi dem en trygg oppvekst. Det kan vi ikke ta oss råd til – hverken medmenneskelig eller samfunnsøkonomisk.

Tekst: Torunn Gilje

IFNs barnekonvensjon er det nedfelt at alle barn har rett til god omsorg og beskyttelse. Barn som vokser opp uten en familie som kan ta seg godt av dem, blir fratatt denne retten og står uten beskyttelse. Vi vet at trygg og stabil omsorg er nødvendig for at barn skal utvikle seg til ressurssterke voksne som kan delta aktivt i sitt samfunn.

Tapte muligheter

Mange land mangler gode omsorgsalternativer for barn som ikke har foreldre som kan ta vare på dem. Millioner av barn lever også i familier som mangler ressurser til å dekke barnas grunnleggende behov.

Barn som lever uten, eller med ustabil eller mangelfull omsorg, har en beinhard livssituasjon. Mange lever et liv fylt av usikkerhet, sykdom, frykt, fattigdom og mangel på muligheter og støtte. For mange til å skape seg et bedre liv som voksne.

Det verste er at de de ofte også faller utenfor utviklingstiltak som skal sikre for eksempel bedre ernæring, tilgang på helsetjenester og utdanningsmuligheter for alle.

Dette er svært alvorlig for hvert enkelt barn, og samtidig et stort samfunnsproblem globalt. Barn og unge som blir født inn i eller havner i en negativ spiral av fattigdom, dårlig fysiske og psykisk helse, mangel på utdanning, utenforskap og etter hvert arbeidsledighet, har liten eller ingen mulighet til å bidra til vekst og utvikling for seg selv og samfunnet de er en del av.

Tilbakeslag etter korona

Koronapandemien har ført til at enda flere barn og familier nå lever i en ekstremt vanskelig

og presset situasjon. Kombinasjonen av stor smittespredning, restriksjoner, og utstrakt nedstenging har hatt en rekke negative konsekvenser, blant annet på mental helse – spesielt for barn og unge.

SOS-barnebyers familieprogram over hele verden registrerer det samme: familier som før pandemien hadde forlatt familieprogrammet fordi de nå klarte seg på egen hånd, er igjen avhengig av støtte for å klare seg. For mange er den økonomiske situasjonen like ille som før de ble med i familieprogrammet, og barn og voksne sulter.

På vei opp...men så kom pandemien

Samjhana (38) fra Katmandu i Nepal er enke og aleneforsørger for datteren på tre år. Da mannen ble syk og døde, sto hun uten inntekt. Hun begynte å jobbe som hushjelp, men på grunn av korona og folks redsel for smitte, forsvant denne inntektsmuligheten.

– Jeg hadde ett par gulløredobber som jeg solgte, og vi overlevde i to-tre måneder på ris og linser som jeg kjøpte for pengene.

Andre bølgen

En slektning av henne kjente til SOS-barnebyers familieprogram, og tipset henne om å ta kontakt. Familien ble inkludert i programmet og Samjhana fikk blant annet dekket utgifter til barnehage for datteren. Hun fikk også støtte til å komme i gang med salg av enkle matretter fra en matbod, noe som ga henne en viktig inntektskilde. Så i april 2021, etter en kraftig smitteøkning, stengte Nepal ned.

– Jeg hadde en drøm om å klare å bli økonomisk uavhengig, klare å betale ned lånet

Mange barn lever i familier som er så marginaliserte at foreldrene ikke har muligheten til å gi barna sine god omsorg, helseoppfølging og skolegang.

Anderson sluttet på skolen for å ta vare på sine yngre søsken, og startet opp igjen morens lille te-kafé.

► fra min manns behandling og ta meg godt av datteren min. Men den andre smittebølgen satte en stopper for det. Jeg får ikke kjøpt næringsrik nok mat til datteren min. Hun har slitt med forkjølelse en måned nå, sier Samjhana.

Nedstenging og smitterestriksjoner gjør at Samjhana ikke lenger kan tjene penger på matboden sin. Hun sliter med å få betalt husleien, og måltidene består igjen av ris og linser. Hun er en av flere fra familieprogrammet som har mistet inntektsgrunnlaget. Som mange andre er hun nå avhengig av at det kommer hjelp fra myndighetene og organisasjoner.

Når barn må ta voksenansvar

Fattigdom er ofte årsaken til at barn mister omsorgen. Vanskelige og dårlige livsvilkår skaper dårlig helse hos både foreldre og barn. Kroniske sykdommer som blant annet hiv og tuberkulose tar liv av mange foreldre. Andre foreldre forlater barna sine for å finne jobb andre steder, og noen blir bare borte.

Også her har koronapandemien rammet barn hardt. Så mange som 1,1 millioner barn har mistet en eller flere av sine primære omsorgspersoner, som følge av korona.

Tap av mor eller far påvirker omsorgssituasjonen til mer enn 140 millioner barn (UNICEF 2016) - minst 13 millioner barn har mistet begge foreldrene. Der det ikke finnes besteforeldre eller annen slekt som kan ta seg av barna, faller omsorgs- og forsørgeransvaret på storesøsken, som selv er barn.

Må ofre egen skolegang

Anderson (17) fra Malawi har forsørgeransvar for tre søsken på 12, 11 og 6 år. For tre år siden døde moren deres. Etter en tid dro faren til Mosambik for å arbeide. Han

FOTO: NINA RUUD

kom aldri tilbake. Selv et barn, måtte Anderson være omsorgsperson for sine småsøsken.

Som for altfor mange ungdommer i hans situasjon sto valget mellom egen utdanning og søskenflokkens overlevelse. Anderson sluttet på skolen og startet opp igjen morens lille te-kafé. Hver dag står Anderson opp klokken fem for å åpne kaféen og få søsknene til skolen.

Klarer det ikke alene

Inntektene fra kaféen er ikke nok for å kunne forsørge hele familien. Men gjennom SOS-barnebyers

Anderson har forsørgeransvar for sine tre søsken.

FOTO: NINA RUUD

UTSATT GRUPPE

220 millioner barn i verden har enten mistet sin nærmeste familie eller har familie som ikke klarer å gi dem den omsorgen de trenger. Barn som lever uten god og stabil omsorg i en familie, har stor fare for å bli utsatt for:

- omsorgssvikt, vold og utnyttelse
- barnearbeid og tapt skolegang
- dårlig eller ingen oppfølging av skolearbeid
- voksenansvar som å ta vare på mindre søsken eller syke foreldre
- sult, dårlig fysisk og psykisk helse og manglende helsehjelp
- tenåringsgraviditet

familieprogram får de økonomisk støtte slik at de kan spise seg mette hver dag, og søsknene kan fortsette skolegangen.

Anderson får også yrkesopplæring i muring. Hans mål er å få seg en deltidsjobb som murer på ettermiddagen etter at te-handelen er stengt for dagen. På den måten kan han tjene nok til å kunne bygge et nytt, bedre og større hus for seg og søsknene.

I tillegg til den praktiske støtten er det viktig å ha noen å dele tanker og bekymringer med, og noen som er der for dem i det lange løp. Familie-rådgiveren i SOS-barnebyer er en viktig støttespiller som også bidrar med håp om at det finnes muligheter til en bedre fremtid og vissheten om at de ikke står i det alene.

Det er fremdeles et hardt liv. Men Anderson er en driftig gutt, og tenker fremover. Det viktigste for ham nå er at søsknene skal få seg en utdanning og etter hvert jobb. Han ønsker de skal få et lettere liv enn hans.

Sammensatte problemer krever helhetlige løsninger

Fattigdom, mangel på stabile inntektsmuligheter, sykdom og bortfall av forsørger, er i tillegg til ►

FOTO: CORNEL VAN HEERDEN

Pandemien har mange og store konsekvenser for barn. I tillegg til økt fattigdom har stengte skoler og mangel på hjemmeskolemuligheter ført til at barn mister nødvendig skolegang. Mange av dem vil aldri komme tilbake på skolebenken. I stedet må de jobbe for å skaffe familien inntekt. Antallet barneekteskap og tenåringsgraviteter har økt. Det samme har vold i hjemmet og seksuell og kjønnsbasert vold.

- rusbruk, ustabil relasjon mellom foreldrene og depresjon eller annen psykisk uhelse er typiske faktorer som gjør det vanskelig for foreldre å ta seg godt av barna sine. Svært ofte er utfordringene mange og sammensatte. Det krever tiltak som er helhetlige og tilpasset hver enkelt families behov. Det er det SOS-barnebyer tilbyr i mer enn 570 familieprogram verden over.

Bygger på ressursene som finnes

En fast familierådgiver som kjenner familien og utfordringene deres, som vet hvilke ressurser de skal se etter i familien og hvilke muligheter som finnes for å skape inntekt i lokalmiljøet, er en viktig komponent for at familien selv skal klare skape seg en bedre hverdag.

For å ha kreftene og motivasjonen til å ta fatt på oppgaven med å snu livssituasjonen, er det viktig å at familiene har et eieforhold til både sine mål og midlene for å nå dem, sier familierådgiver i SOS-barnebyer i Eswatini, Sihle Madebe.

– Vi bygger på de ressursene som finnes i familien, og støtter dem slik at disse kan utløses. Vi gir ikke bare nødhjelp slik at de overlever, vi gir dem muligheten til å klare seg selv. Heller enn å komme til en familie med forslag om hva vi synes de skal gjøre, spør vi dem om deres ideer og tanker om hva som trengs for at de selv skal kunne skape endringene som må til for at de skal klare å ta seg godt av barna sine, forklarer Madebe. ■

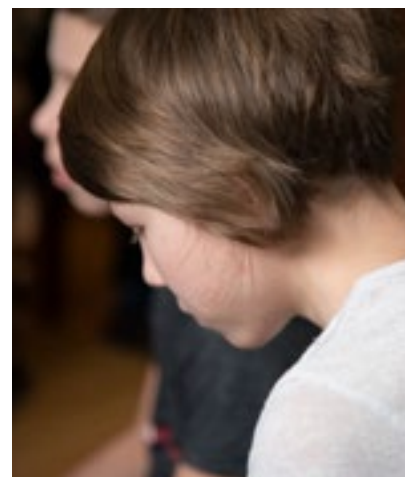

FOTO: KATERINA LIEVSKA

Koronapandemien rammer barn og unge, både fysisk og mentalt. I Norge har stengte skoler og råd om sosial distansering ført til at barn og unge har mer behov for psykiske helsetjenester. Globale undersøkelser viser den samme tendensen. Samtidig har pandemien ført til en dramatisk nedgang i behandlingstilbudet.

Nedstenging og koromarestriksjoner gjør at Samjhana ikke lenger kan tjene penger på matboden sin. Hun er en av flere fra familieprogrammet som har mistet inntektsgrunnlaget.

FOTO: PEARL SANDHU

FOTO: PRIVAT

VI MØTER

MAREN
FROGNER
WERNER

– Det kjennes veldig meningsfullt

– Det å være frivillig i SOS-barnebyer er spennende, givende og gøy, men også preget av meningsfullt alvor, da målet vårt er at det til syvende og sist ikke lenger skal være behov for oss, sier Maren Frogner Werner.

Tekst: Eva Marie Danielsen

Hva engasjerer deg?

Ett ord: urettferdighet. Det at jeg kan drikke rent vann fra springen, at jeg kunne gå på skolen så lenge jeg ville, at jeg har kunnet leke og utvikle meg – mens millioner av barn ikke kan. Det er urovekkende å tenke på hvor mange minner som ikke lages, og liv som ikke leves på grunn av forhold jeg tror vi kan gjøre noe med. Troen på denne muligheten for endring er grunnlaget for mitt engasjement som frivillig. SOS-barnebyer har nettopp dette enkle, men samtidig utrolig vanskelige målet, nemlig at alle barn skal ha en god oppvekst for å danne plattformen for et godt voksenliv. Et mål som strekker seg langt utover historien til hvert enkelt barn, men som jeg tror har sterke innvirkninger også på samfunnsnivå og globalt.

Hvorfor ble du frivillig for SOS-barnebyer?

Min familie har så lenge jeg kan huske hatt fadderbarn gjennom SOS-barnebyer, og da jeg ønsket å engasjere meg i frivillig arbeid ble SOS-barnebyer et naturlig valg. Jeg visste ingenting om hvordan det var å være frivillig i organisasjonen, men ble veldig godt tatt imot av engasjerte mennesker i alle aldre. Som frivillig i SOS-barnebyer kan du i stor grad skape din egen rolle og delta aktivt i utviklingen av den type frivillig arbeid som yter formålet best mulig, og som du selv synes er artig å holde på med. Det kjennes veldig meningsfullt, og gjør at jeg ønsker å bli værende som frivillig.

Hvem er de frivillige i SOS-barnebyer?

Landsforeningen frivillige for SOS-barnebyer består av frivilligrupper, studentforeninger og ungdomsfrivillige i UngSOS. Gjennom aktiviteter som leserinnlegg, stands, kakeotteri og julemarked informerer vi om og samler inn penger til SOS-barnebyer. I sommer har frivillige over hele landet dyrket solsikker for å symbolisere verdien av god omsorg.

BAKGRUNN

Leder i Landsforeningen Frivillige for SOS-barnebyer..

AKTUELL

Ny og engasjert leder som har ansvar for å motivere nesten 500 frivillige i hele landet.

Hvordan er det å være leder for de frivillige?

Som leder av frivillige i SOS-barnebyer tror jeg den viktigste oppgaven er å bidra til et inkluderende og støttende miljø som bevarer de tradisjoner og aktiviteter som finnes fra før, og samtidig inspirerer til kreativitet og nyskaping. Vårt ultimate mål er å bidra til en bedre hverdag for de barna som trenger det mest, men veiene dit kan være mange og forskjellige. Jeg ønsker å være en som de frivillige føler de kan stole på, slik at de kan komme til meg med tanker og idéer og at vi sammen kan realisere disse.

Utover består rollen i å sammen med resten av Landsstyret skape samlingspunkter for de frivillige og holde den daglige driften i gang med rekruttering av nye og pleie av eksisterende frivillige.

Er det krevende?

Jeg er ganske fersk som frivillig og det å gå så raskt inn som leder har vært veldig spennende og utfordrende. Mye er nytt, og jeg er stadig redd for å ha glemt noe eller noen i den travle hverdagen. Generelt

synes jeg det som er det fine med å være frivillig også er det som er mest krevende: at det er opp til deg selv hva og hvor mye du får gjort. Ofte kan det melde seg en følelse av utilstrekkelighet, i og med at det er uendelig med oppgaver, men vanskelig å rekke overalt.

Hva liker du best med å være frivillig?

Det må være alle folka jeg får muligheten til å bli kjent med. Fra helt ferske UngSOSere, til erfarne frivillige, ansatte i sekretariatet og styremedlemmer – alle bidrar så godt de kan for å gjøre verden til et bedre sted for andre. Rausheten, kreativiteten og stå på viljen som jeg daglig møter som frivillig, gir meg rett og slett troen på menneskeheten og jeg anbefaler alle å teste det ut.

Hvilke mål har du satt deg for arbeidet fremover?

Jeg ønsker først og fremst at alle frivillige skal føle seg ivaretatt og sett, da det er enkeltpersonene som er grunnlaget for all den gode jobben vi gjør sammen. Det er stort sett mye alvor i prosjektene vi jobber for, så for å ikke miste motet er det utrolig viktig å ha det ålreit når man er frivillig. Et mer konkret mål er at vi skal å utvikle frivilligheten til å inkludere aktiviteter som bidrar til å skape trygge lokalsamfunn for barn i Norge. ■

FOTO: SOS-BARNEBYER

Ulike aktiviteter – fra stands, kakeotteri og loppemarked til motevisninger, kunstutstillinger og skolebesøk – gir gode muligheter til å fortelle om og samle inn penger til SOS-barnebyer.

Slik beskytter vi BARNNA

Alle barn har rett til beskyttelse mot vold, utnyttelse og krenkelser. Som en barnerettighetsorganisasjon er det å sørge for at alle barn og unge i våre programmer og aktiviteter blir godt ivaretatt og beskyttet, det aller viktigste vi gjør.

Tekst: Torunn Gilje

Det er absolutt nulltoleranse i SOS-barnebyer mot alle former for fysisk eller psykisk vold og misbruk – også i land der fysisk vold mot barn ikke er straffbart.

Forhindre, avdekke, håndtere

SOS-barnebyer internasjonalt har egne team som på tvers av fagfelt og landegrenser jobber for å sikre at barns beskyttelse blir ivaretatt i alle våre programmer. Vi har felles internasjonale retningslinjer og prosedyrer for å forhindre, avdekke og håndtere brudd på barns beskyttelse.

Alle ansatte i SOS-barnebyer har plikt om å varsle dersom de ser eller mistenker brudd på barns rettigheter. Enhver varsling skal håndteres etter faste internasjonale prosedyrer. Avhengig av hva som kommer frem i de første undersøkelsene, avgjøres det om det skal iverksettes granskning, og om denne skal være intern eller ekstern. Barnets beste skal ligge til grunn for alt vi gjør, og alle barn som er berørt, følges opp av fagfolk.

Bred og god opplæring

I mange av de landene vi er til stede i,

FOTO: GUNTER BIERINGER

står barns rettigheter svakt. Det mangler gode beskyttelsesstrukturer og vold mot barn både i hjemmet, på skolen og andre arenaer er utbredt. Derfor er det en viktig del av vårt arbeid å sørge for at både voksne,

Alle ansatte er forpliktet til å følge prinsippene for barns beskyttelse nedfelt i FNs barnekonvensjon.

FOTO: CORNEL VAN HEERDEN

barn og unge får opplæring om barns rettigheter, og at barns rett til beskyttelse blir prioritert av myndighetene.

- Alle barn og unge i våre programmer får opplæring og informasjon om barns rettigheter, grensesetting og retten til egen kropp, i tillegg til hva de skal gjøre og hvordan de kan varsle hvis de blir utsatt for krenkelser eller andre rettighetsbrudd.
- Alle ansatte er forpliktet til å følge prinsippene for barns beskyttelse nedfelt i FNs barnekonvensjon.

- Ansatte i SOS-barnebyer som jobber direkte med barna får inngående opplæring i barns rettigheter og SOS-barnebyers retningslinjer for beskyttelse av barn.
- Alle ansatte, også her i Norge, må underskrive en såkalt adferds-kodeks, code of conduct, med SOS-barnebyers retningslinjer for barns beskyttelse og hva som er akseptabel oppførsel som ansatt i SOS-barnebyer.

Kontinuerlig jobb

Arbeidet med å sikre barn trygg

Det handler ikke bare om å beskytte barn mot fare, men også å sikre et positivt, trygt og stabilt miljø for barn og unge.

omsorg og beskyttelse er i stadig utvikling, og vi jobber kontinuerlig med å forbedre og styrke våre rutiner og prosesser. De senere årene har vi lagt enda større vekt på å styrke barn og unges deltagelse, videreutdanne

SOS-barnebyer legger vekt på å styrke barn og unges deltagelse.

- ansatte og foresatte i ulike utfordringer som er spesielle for vår målgruppe barn og sikre at barn og unges rett til god mental helse oppfylles.

Særlig ansvar

Som en rettighetsorganisasjon og med ansvar for å gi barn omsorg, har vi en særlig plikt til å sørge for at barn og unge under vår omsorg får oppfylt retten til utvikling og beskyttelse. Det handler ikke bare om å beskytte barn mot fare, men også å sikre et positivt, trygt og stabilt miljø for barn og unge. Vi har også et ansvar overfor dem som velger å støtte SOS-barnebyer økonomisk og som stoler på at vi gir barn den omsorgen og beskyttelsen de har krav på, og som vi har lovet dem.

Årlig rapportering

At barn blir utsatt for vold, utnyttelse

og krenkelser, skal ikke skje på vår vakt. Samtidig vet vi at barneomsorg er en utsatt bransje og at vi jobber i flere land hvor dette er utbredt. Brudd på barns beskyttelse og rettigheter har skjedd og kommer til å skje, også hos oss, uansett hvor gode retningslinjer og prosedyrer vi har. Derfor er det helt nødvendig at vi har gode mekanismer for å avdekke og håndtere dette, når det skjer. Det gjør oss også bedre til å forhindre at det skjer igjen.

SOS-barnebyer internasjonalt gir hvert år ut rapporten «Annual Child Safeguarding» som inneholder en oversikt over arbeidet med å sikre barns beskyttelse, og også de sakene hvor vi ikke har lyktes med det. Åpenhet og viljen til å lære, er nødvendig for at vi skal bli enda bedre. Alle våre rapporter legges ut på våre nettsider sos-barnebyer.no. ■

Nytt presidentskap i bresjen for endringer i SOS-barnebyer

SOS-barnebyer innfører nå en rekke tiltak for å forebygge og sikre forsvarlig håndtering av brudd på våre retningslinjer og prosedyrer, særlig innenfor områdene barns beskyttelse, korrupsjon og misbruk av midler.

SOS-barnebyer i Norge informerte i begynnelsen av mai alle støttespillere og offentligheten om store endringer i organisasjonen, etter at to uavhengige rapporter avdekket alvorlige mangler i ledelse og styringssystemer i SOS-barnebyer internasjonalt.

Rapporten fra et norsk advokatfirma, initiert av SOS-barnebyer Norge og syv andre land og rapporten Independent Child Safeguarding Reveiw (ICSR), en gjennomgang av enkelte historiske tilfeller av brudd på våre retningslinjer bestilt av SOS-barnebyer internasjonalt i 2017, viste begge at flere varslede saker om brudd på barns beskyttelse, korrupsjon og misbruk av midler ikke er blitt riktig håndtert eller lagt lokk på.

Umiddelbare endringer

På bakgrunn av den første rapporten vedtok SOS-barnebyers internasjonale senat umiddelbart å opprette en uavhengig granskingskommisjon, et erstatningsfond for ofre og en ordning med regionale ombudspersoner med særlig ansvar for å følge opp barns beskyttelse.

ICSR-rapporten, som ble overlevert i begynnelsen av juni, inneholder 46 konkrete anbefalinger, og SOS-barnebyer internasjonalt har bestemt at samtlige skal følges opp. Dette vil føre til nødvendige og viktige forbedringer innenfor fem områder:

- tiltak som sikrer barns beskyttelse i SOS-barnebyers programmer
- ledelse og organisasjonskultur
- tilsyn, styring og ansvarlighet
- kvalitet i omsorgstiltakene og rollen til den som er omsorgsperson
- rettferdighet, oppfølging og støtte til ofre og varslere.

Ny toppledelse internasjonalt

Den internasjonale ledelsen av SOS-

Dereje Wordofa.

Beáta Juvancz.

barnebyer har ansvaret for at organisasjonen har de nødvendige retningslinjer og policyer på plass, og skal sikre at disse følges ved samtlige av organisasjonens programmer verden over. Det sittende presidentskapet valgte å ikke stille til gjenvalg ved årets generalforsamling.

I tillegg til ny sammensetning av senatet, ble Dereje Wordofa 24. juni valgt til ny president. Ny visepresident ble Beáta Juvancz. En av de viktigste oppgavene for den nye presidenten nå i starten, er å få på plass de endringene i styresett og kultur som er nødvendige. – Jeg er fast bestemt på at vi skal ta tak i de områdene der vi har feilet. Vi skal styrke barns beskyttelse og kvaliteten i våre programmer, og være åpne og ansvarlige i alt vi gjør. Jeg håper at jeg med min erfaring fra arbeid med barns rettigheter, kan bidra med både nye perspektiver og innsikt, sier Dereje Wordofa. ■

NORGE SOM PÅDRIVER

Overgrep og vold mot barn forekommer i alle samfunn verden over. SOS-barnebyer jobber for at barn skal skånes mot all form for vold og utnyttelse både i de lokalsamfunn og land vi jobber i, og i våre programmer.

SOS-barnebyer Norge har vært en pådriver for å forbedre våre retningslinjer og kontrollsystemer, de siste seneste årene har det vært gjort viktige forbedringer i retningslinjer på anti-korrupsjon, likestilling, «code of conduct» og sikring av barns beskyttelse. Vi har gode og strenge kontrollrutiner i Norge som sørger for at pengene går videre dit de skal og vi har ingen indikasjoner på at sakene i rapportene avdekker nye hendelser som involverer penger fra Norge.

OVER 1 MILLION BARN OG VOKSNE

Når man jobber med verdens mest sårbare 24/7, har man et spesielt ansvar for å sørge for at de får den omsorgen, tryggheten og beskyttelsen de trenger. Et ansvar og en plikt vi tar på største alvor. Vi har verdens viktigste, men også vanskeligste oppdrag.

Det er viktig å huske på at de aller, aller fleste barn i våre programmer har det veldig bra. Og de aller, aller fleste av våre ansatte gjør en fantastisk jobb. Vi er til stede i 137 land og i fjor nådde vi over 1 million barn og voksne i våre programmer.

FADDERMØTET

SIGRID JOHANSEN HERSETH
LEDEREN FOR UNGSOS

Sigrid Johansen Herseeth er lederen for UngSOS, og vi har tatt en digital morgenkaffe med henne!

UngSOS er ungdomsgruppa til de frivillige for SOS-barnebyer. UngSOS har lokalgrupper over hele landet bestående av ungdom i alderen 12–26 år. UngSOS Norge fungerer nasjonalt og består av ambassadører som gir en hjelpende hånd til lokalgruppene, samtidig som de driver påvirkningsarbeid via egne prosjekter.

Sigrid har alltid vært et engasjert menneske og fikk høre om SOS-barnebyers arbeid på skolen. Hun mener at når man jobber for en god oppvekst for alle barn, bidrar man også til å løse de andre globale utfordringene vi står overfor. Potensialet i hvert enkelt barn er viktig for henne, og da hun fikk besøke barnebyen i Zambia var hun helt sikker. – Det er dette jeg vil drive med!

Sigrid ønsker at UngSOS fremover skal markere seg tydeligere politisk og håper at flere får øynene opp for det viktige arbeidet SOS-barnebyer gjør. Samtidig ønsker hun at UngSOS skal være en gruppe for alle, uansett hvilken grunn man har for å være med der. Hun har derfor en oppfordring til alle som har lyst til å engasjere seg, men ikke vet hvordan: – Bare gjør det! Send oss en melding på sosiale medier så leier vi deg gjennom resten.

At frivillig arbeid er bra for unges psykiske helse, er Sigrid ikke i tvil om, og hun tror det blir viktig å jobbe for dette i Norge, og i verden fremover. – Jeg tror ikke vi har

– Jeg var heldig, nettverket rundt meg tok vare på meg.

FOTO: SOS-BARNEBYER

sett det siste av konsekvensene etter pandemien ennå, og en god psykisk helse er helt nødvendig for å være en god ressurs. Vi skal jobbe for å gi et tydelig signal om at dette må på dagsordenen, avslutter hun.

SPØRSMÅL OG SVAR

Jobber SOS-barnebyer med fosterhjem i Norge?

! Ja, og prosjektet vårt heter Under samme tak. Seks av ti søsken skilles fra hverandre i barnevernet og SOS-barnebyer har sammen med Drammen, Lillehammer og Ringerike kommune utviklet en ny fosterhjemsm modell som er spesielt tilrettelagt for søskengrupper.

Modellen gir mer støtte til fosterforeldrene og et ekstra fokus på behovene til barna. Modellen er ferdig utviklet i løpet av 2021, driftes under ordinære kommunale budsjetter, og kan spres fritt til alle kommuner i Norge.

Fosterhjem for søsken skiller seg ut fra et vanlig fosterhjem fordi målet er at boligen først og fremst er barnas hjem. Oppstår det et brudd i fosterfamilien, jobbes det for at barna kan bli boende i boligen og beholde venner, skoleplass og nettverk.

Har du spørsmål om arbeidet vårt? Send det til [SOS-magasinet ved maarika.wellnitz@sos-barnebyer.no](mailto:SOS-magasinet@maarika.wellnitz@sos-barnebyer.no).

FOTOREPORTASJE

FORELDRE I FENGSEL

FOTO: ALEJANDRA KAISER

Det å ha en forelder i fengsel har ofte stor påvirkning på barns psykiske helse, sosial oppførsel og fremtidige utdannings- og inntektsmuligheter. Barna blir en uskyldig tredjepart som opplever at rettighetene deres blir krenket. SOS-barnebyer er der for disse barna.

I Mellom- og Sør-Amerika er narkotikarelaterte fengselsstraffer en av de vanligste grunnene til at barn mister foreldreomsorgen. Fordi fattigdommen er så stor, er narkotikahandel for mange eneste muligheten for å overleve. I Peru har SOS-barnebyer et eget program for barn med foreldre i fengsel. Barna får et nytt midlertidig eller langsiktig hjem i en SOS-familie mens hyppige fengselsbesøk, sammen med kvalifiserte sosialarbeidere, sikrer at barn og foreldre beholder en god relasjon.

Tekst: Maarika Wellnitz ■ Foto: Alejandra Kaiser

1. Regelmessig kontakt opprettholder et viktig bånd og gjør både barn og foreldre mer følelsesmessig stabile og håpefulle.
2. For seks år siden bodde Carla i SOS-barnebyen Ayacucho mens moren Norma satt i fengsel. I dag er de gjenforent, og Norma forbereder seg til universitetsstudier.
3. Barn og foreldre møtes i det koseligste området i fengselet. De spiser, leker, gjør lekser og prater om hverdagslige ting. Her kan også foreldre og SOS-foreldre prate sammen om hvordan barna har det i hverdagen. På den måten får foreldrene tatt del i barnas hverdag, til tross for at de sitter i fengsel.
4. Ett av fire barn i SOS-barnebyen i Ayacucho i Peru har en eller begge foreldre i fengsel. Siden 2010 har SOS-barnebyer samarbeidet med det lokale fengselet slik at foreldre og barn kan holde kontakt under oppholdet. Annenhver uke kommer barna fra SOS-familiene på besøk.
5. Når foreldre beholder kontakten med barna mens de sitter inne, er de ofte svært motivert for å slutte med kriminalitet og få seg lovlig arbeid. På den måten bidrar SOS-barnebyer til å bryte den onde sirkelen.
6. SOS-barnebyers psykologer og sosialarbeidere kurser foreldrene i omsorgsrollen og arrangerer samtalegrupper rundt viktige tema: barns rettigheter og behov, oppdragelse uten vold, kommunikasjon med barnet, og i barns utvikling. Hensikten er at de kan bli bedre foreldre for barna sine, den dagen de er ferdig sonet.

STORT OG SMÅTT

TIL STEDE PÅ ARENDALSUKA

På årets Arendalsuka arrangerte SOS-barnebyer hele fem arrangementer, sammen med samarbeidspartnere, næringslivspartnere og like-sinnede organisasjoner.

Temaene var mental helse i utviklingspolitikken, den polariserte debatten om norsk barnevern på nett, åpenhet og gode organisasjonsstrukturer og systemer i bistandsbransjen som sikrer at man reagerer raskt og riktig når noe galt oppdages. Vi samlet også politikere til å diskutere de store linjene i norsk barnevern og hva som er den viktige og riktige veien fremover.

Selger solsikker

Har du sett en solsikkeåker merket med SOS-barnebyers logo i år? Fra Fredrikstad og Mandal i sør og helt opp til Mo i Rana i nord har frivillige for SOS-barnebyer og andre støttespillere sådd solsikker som symbol på god omsorg. Det blir selvplukk og salg av solsikker fra flere av åkerne i august og september. Vil du finne din nærmeste åker? Søk opp #fargnorgeult på Facebook eller Instagram.

Bli frivillig for SOS-barnebyer

Ta kontakt med en av våre distriktsledere:

Akershus:
Kosovare Neziri 93409615

Buskerud:
Annie Heieren 92840670

Innlandet:
Eva Bækkel 99018306

Møre og Romsdal:
Kari Mette Abusland 95125560

Nordland:
Ståle Bakken 95901331

Nord-Trøndelag:
Siv Grethe Aarnes 99244318

Oslo:
Bjørn Nykmark 95830972

Rogaland:
Gry Winterstø 47610111

Sør-Trøndelag:
Ida Marie Ulriksborg 95852928

Troms:
Jonny Ternilind 90181692

Telemark:
Sissel Berit Hoell 91365081

Østfold:
May Gander 92896511

Andre fylker:
frivillig@sos-barnebyer.no

Ønsker du å tilgodese dine hjertesaker i testamentet?

Har du spørsmål rundt opprettelse av testament? Lurer du på hvem som kan arve deg, eller hvordan et testament skal se ut? Hvordan går du frem dersom du ønsker å gi deler av arven til veldedige formål?

Velkommen til digitalt informasjonsmøte om arv og testament:

Torsdag 30. september

kl 14:00 - 15:30 og kl 19:00 - 20:30.

Enkel pålogging fra egen stue.

Du får en link til nettmøtet ved påmelding.

Senioradvokat Jacob Winderen Lindegaard i Kvale Advokatfirma DA informerer om arvereglene og viser på en enkel og forståelig måte hvordan man kan opprette et testament. Organisasjonene som inviterer, er tilgjengelige for individuelle samtaler i etterkant av møtet. De har også egne jurister som kan bistå videre.

Arrangementet er gratis, men krever påmelding. Kontakt Ragnhild Aarnes i SOS-barnebyer på telefon 908 73 335 eller send en e-post til ragnhild.aarnes@sos-barnebyer.no for mer informasjon. Vennlig hilsen

Ikke bare i andre land

Elever i norske klasserom har lært mye om hvordan barn i andre land har det gjennom vårt undervisningsmaterieell. Fremover vil de også lære om barn og unge i Norge.

For hvordan står det egentlig til her hos oss? I hvert eneste nabolag, i hver eneste barnehage og i hvert eneste klasserom finnes barn som ikke får den omsorgen de trenger.

Høsten 2021 kommer vi med nytt barnehage-, skole- og foreldrematerieell der vi løfter opp omsorgens betydning. Temaer som utenforskap, omsorgssvikt, medvirkning og påvirkningskraft blir sentrale. For at flere barn og unge skal få en trygg og god oppvekst, må flere bry seg – og ikke minst handle. Elever, foreldre og lærere er alle viktige i arbeidet med å bygge sterke og inkluderende fellesskap der flere barn blir sett og fanget opp. Vi vet hvor utrolig viktig det er å kjenne at «her hører jeg til, dette her er flokken min.» Og vi vet at kunnskap, engasjement og tilstedeværelse er viktig for å avdekke og håndtere alle former for utenforskap og omsorgssvikt.

Ta en titt på nettsidene våre, så finner du mer informasjon om vår nye satsing. Meld deg gjerne som frivillig hvis du er forelder, eller i UngSOS hvis du er et barn eller en ungdom. Så kan du også være med på verdens viktigste jobb, nemlig å bidra til at ingen barn skal være alene.

Tusen takk!

Tusen takk til alle dere som kjøper lodd i Postkodelotteriet! I august mottok vi en sjekk på hele 17,6 millioner kroner. Overskuddet fra lotteriet er et viktig bidrag til SOS-barnebyers arbeid for de barna som trenger det aller mest.

VINNER AV ORD-KONKURRANSE

I forrige utgave av SOS-magasinet spurte vi: **Finner du ti ting som handler om vår?** Vi har trukket en vinner og SOS-hund er på vei til Eline Ørbech Imrik. Gratulerer!

Tusen takk til alle som deltok.

24 timer i Nord-Makedonia

Irina (7) bor i Nord-Makedonia, sammen med sin mor. De er med i SOS-barnebyers familieprogram, for familier som er i en vanskelig situasjon. Bli med på en dag i hennes liv!

Tekst og foto: Katerina Ilievska

10.00

Det er sommerferie og Irina kan sove helt til klokka 10.00. Da vekker mamma henne. De har nettopp flyttet inn i en ny leilighet.

– Jeg elsker musikk og dans og drømmer om å være en ballerina.

Irina (7)

10.30

– Jeg spiser her ved det lille bordet som er favorittplassen min. Jeg gjør alt her. Jeg spiser, tegner og ser på nettbrettet mitt, forteller Irina. De bor i en liten etromsleilighet, og mottar psykologisk og økonomisk støtte fra SOS-barnebyer. Moren hennes, Aleksandra, håper å finne seg en jobb snart, slik at de en dag kan flytte til et større sted.

11.00

På tide å gå ut! Nå i sommerferien blir det tur enten til butikken eller til lekeplassen. – Jeg elsker huskene. Noen ganger er det andre barn der, men jeg liker best at det ikke er noen der. Barna kommer ikke midt på dagen når det er for varmt.

– Jeg er veldig glad i deg, mamma, sier Irina, mens de slapper av på en parkbenk i nærheten av sitt nye hjem. Livet har vært vanskelig for familien, men nå gleder mamma Aleksandra seg over alle små og store ting som blir bedre i hverdagen.

12.00

– Jeg elsker musikk og dans og drømmer om å være en ballerina. Jeg ser på ballettvideoer hele tiden. Jeg ser også musikkvideoer og prøver å kopiere dansene. Jeg håper mamma kan få meg i en ballettklasse fordi ballett er fantastisk, mener Irina.

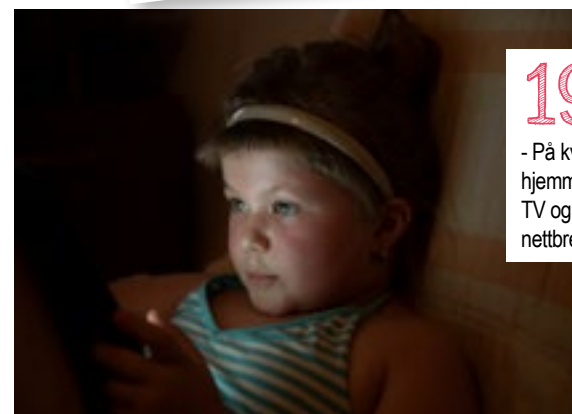
13.00

Irina hjelper mamma med oppvasken.

19.00

– På kveldene sitter vi hjemme. Mamma ser på TV og jeg ser på videoer på nettbrettet mitt.

21.00

Tannpuss og leggetid!

FAKTA OM NORD-MAKEDONIA

ANTALL INNBYGGERE:

2 MILLIONER

SPRÅK:

MAKEDONSK OG ALBANSK

HOVEDSTAD:

SKOPJE

VÅRE PROGRAM:

Vi støtter familier, barn og unge. Utsatte familier får støtte gjennom familieprogram i lokalmiljøet. Barn uten omsorg får et nytt hjem i SOS-familier.

VINN SOS-HUNDEN!

I ordleken har vi plassert 14 ord som handler om skole og utdanning. Du finner dem vannrett, loddrett og på tvers.

Q	K	L	A	D	D	E	B	O	K
F	V	U	B	S	K	R	I	V	E
R	I	T	N	R	T	U	B	Å	L
I	Ø	D	Z	N	Æ	L	E	S	E
M	I	A	S	P	S	E	K	K	V
I	L	N	G	R	O	K	N	T	R
N	R	N	V	Ø	Y	S	A	O	Å
U	X	I	C	V	Y	E	W	P	D
T	E	N	Y	E	L	Æ	R	E	R
T	D	G	J	B	L	Y	A	N	T

Skriv ned ordene og send dem til konkurranse@sos-barnebyer.no, eller SOS-barnebyer ved Maarika Wellnitz, Postboks 733 Sentrum, 0105 Oslo.

Frist 30. september 2021.

*Navnet er endret av hensyn til personvernet.

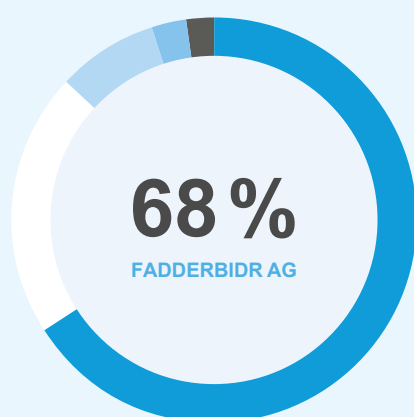
RETURADRESSE:

SOS-barnebyer

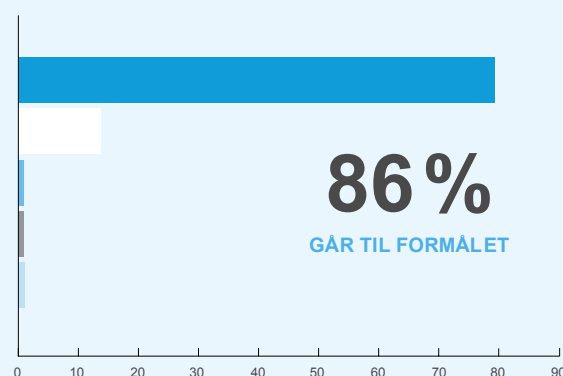
4896 Grimstad

Tallene som teller

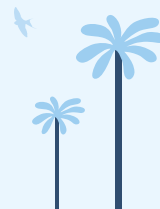
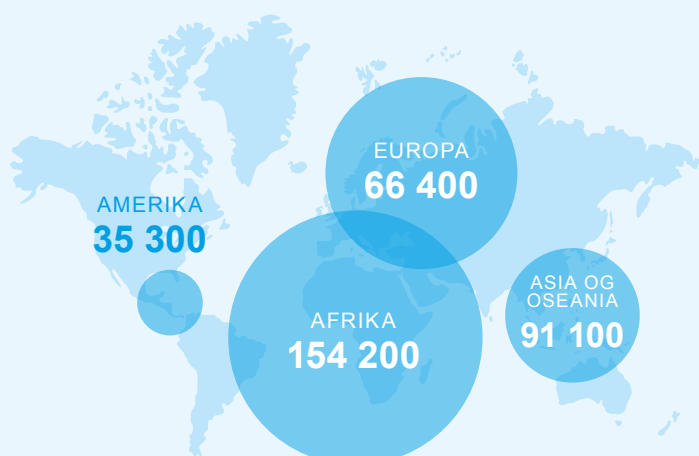
Omsorg i en stabil familie løfter barn, familier og fremtidige generasjoner ut av fattigdom. I SOS-barnebyer ser vi effekten av omsorg hver dag.

INNETEKTER SOS-BARNEBYER NORGE

- Fadderbidrag 68 %
- Andre innsamlede gaver og bidrag 19 %
- Inntektsskapende aktiviteter 5 %
- Tilskudd 5 %
- Finansinntekter 3 %

FORBRUK AV MIDLER SOS-BARNEBYER NORGE

- Til internasjonale program 84 %
- Kostnader til anskaffelse av midler 13 %
- Til nasjonale program 1 %
- Til informasjon og samfunnskontakt 1 %
- Administrasjonskostnader 1 %

SOS-FAMILIEPROGRAM**347 000**

Så mange barn og voksne når vi i våre forebyggende program

SOS-FAMILIER**65 600**

Så mange barn og unge bor i SOS-familier og fosterfamilier eller deltar i ungdomsprogram

Afrika 24 200

Europa 13 200

Amerika 9 100

Asia og Oseania 19 100

